

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administraciji) in ekspedicijski na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr.
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr.
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/26 popoldne.

Novo oznanilo.

V.

Pomenljiva znamenja.

V teh dneh je pisal nek praški list — piše „Čech“ — v uvodnem članku daljšo razpravo, pojasnjuje, da kdorkoli potuje sedaj po večjih evropskih mestih, v katerikoli državi, skoro v vsakem brez izjeme najde kak pouličen nemir, kraval, kako revolucijo v miniaturi. Pri nas v enem mestu pobijajo okna, v drugem razbijajo duri, v tretjem trgajo grbe iz javnih zgradb, v četrtem oznanjajo celo ženske boj proti deželnim trobojnicam, kakor v Ljubljani, v petem odkrivajo se socijalistični zbori itd., kdo bi mogel vse dogodke naštet! Sploh lahko rečeno: za vsak dan je nekaj prav pikantnega preskrbljenega za radovedne čitatelje novin. Tudi po drugih državah je mnogo takih in mnogo bolj važnih in resnih prikazni. V zedinjeni Italiji so ravno sedaj zborovali najbolj rudeči uporniki, kateri razen snovi in sile vse drugo, tudi vse državne določbe zanikujejo in prebivalce ščuvajo, da bi jih pridobili za svoje zlobne namene. To se godi v deželi, ktero je nedavno na otoku Ischia zadela grozna nesreča. Oči imajo in ne vidijo!

Na Francoskem ministri že dolgo odstopajo, a odstopili vendar še niso, med tem pa Rochefort s svojimi ljudmi hodi po deželi od kraja do kraja oznanjujo vojsko proti republiki. Na Španjskem se je slednjič vendar le odkrila zarota in — groza! — pokazal se je tudi v onih vrstah, ktere so imeli do sedaj za najvarnejšo in najtrdnjše oporo družabnemu redu, to je, med vojaštvom. Tudi na Portugalskem govoré v nekem vstanku. Na Angleškem zborujejo obilno obiskani meetingi na čast nasprotniku državne in sploh sleherne prisege —

Bradlaughu. Na polotoku skandinavskem hočejo deželni stanovi posaditi ministre na zatožno klop in na Ruskem romo preganjanje judov od mesta do mesta. In da kraljestva strahu božjega in lepe npravnosti ne pozabimo, omenim, da je bil nedavno vsmrten krutež zaradi osemkratnega posilstva pri otrocih; in sploh iz nemških sodišč prihajajo dan na dan tožbe zaradi krive prisege in drugih hudobij, ki kažejo, kako se vedno bolj širi podlost med ljudstvom.

Vsakdo se pač, premišljujoč take prikazni, vpraša: kam hitimo, kam pridemo? Povsod se javi epidemičen upor proti državni oblasti, ki naj bode po božji naredbi sveta. — Toda pri tem odziva nam tisoč glasov: kaj je Bog? Mi ne znamo in ne pripoznamo, da bi on vladal svet. Proč z vsako vero, ne govorite nam o tem, to stališče je že davno prekoračeno! Velika revolucija francoska ga je razrušila, uničila ga je naša veda, liberalizem evropskih vlad je popolno premagal to stališče. In trpka resnica je, da socijalni nihilisti danes o naboženstvu sploh več ne govorijo, ker se jim ne zdi vredno o tej nepotrebnosti stvari zgubivati besedi.

Nekdanja prazna vera je izginila, kraljica noči — katoliška Cerkev — je po novoveki omiki do dobra oplašena. Sedaj ostaja nam boj — pravijo pri svojih shodih — z drugo prazno vero, ktero imenujejo občni socijalni red z vsemi njegovimi srednjeveškimi napravami. Do nedavna so se bolj bojevali proti duhovnemu kraljestvu, sedaj — pravijo — je ono uničeno in se obračajo proti državni moči. Voltairov izrek, ki ga je izgovoril pri neki gostiji: Ne govorite mi pred mojimi služabniki o brezbožnih rečeh, počakajte vselej, da odidejo, sicer se moramo bati, da nas ne zadavijo, ta izrek je postal pomenljiv za Evropo.

Nevera, brezbožnost, nenravnost, ktere š toliko skrbjo in požrtvovalnostjo goje in širijo apostoli novega oznanila, poprijemljejo se bolj in bolj tudi delaveev, služabnikov, hlapcev, dekel itd. In nasledek? Ravno tak, kakoršnega se je bal Voltaire pri svojih služabnikih, ako bi bili brezbožni! — Pri omenjenih gostijah je bil čestokrat pričujoč tudi Diderot, bivši odvetnik, pozneje pa oče in vodnik Encyklopedistom. Imena njegovega bi tu ne omenjali, ko bi o njem toliko ne govorili v zadnjem času. Na Francoskem namreč zbirajo prav sedaj doneske za Diderotov spomenik in tu smo med mnogimi darovalci čitali tudi ime — ruskega, nedavno kronanega carja s tri tisoč rublji! Še danes ruska družba — skoro smemo reči — umira zaradi naukov francoskih Encyklopedistov in 3000 rubljev za spomenik Diderotov iz rok — — —! To je trpko!

Ravno to je pomenljivo znamenje, da tudi konservativni krogi ne uvidijo grozeče nevarnosti, ki svetu preti od brezverstva.

Voltair je dobro vedel, kako pogubno vplivajo brezverski pogovori, govori, nauki na mišljenje služabnikov in sploh priprostitih podložnih. Tega pa naši tako imenovani konservativci nočejo spoznati: to je pomenljivo znamenje in zato je socijalna katastrofa neizogibna. Omenili smo že, da tu in tam države poskušajo zasukniti se malo bolj na desno, toda rekli smo: kjer ni odločnosti, ondi ni vspeha: polovičarska dela sama sebe obsojajo. Kdor tako dela, izganja sovražnika skozi okna, a ga zopet spušča v hišo pri vratih. Utinam frigidus esses aut calidus; sed quia tepidus es, et nec frigidus, nec calidus, incipiam te evomere ex ore meo! — — —

Toda dovolj bodi teh pojedinih prikazni naštetih posameznih pojavov! Bojim se, da bi

Listek.

Zrakoplovi.

Ravno je sto let preteklo, kar se je prvi zrakoplov v zrak dvignol. Bila sta to dva brata, Štefan in Josip Montgolfier, ki sta prvi pot izpeljala to misel o kateri je že toliko človeštvo premišljevalo. Napravila sta balon iz platna. Iz notra sta ga obdala s papirom, a odzdola pustila sta ga odprtega. Pod balonom sta napravila ogenj s slamo. Od ognja se je ugreel zrak. Zrak se je razširil ter postal laglji, pa se je jel dvigati in sabo je vzdigal balon. Prvi poskus sta izvela 4. junija leta 1783, v mestu Annonay na Francoskem. In poskus je imel dober uspeh. Balon se je pri navdušenem klicanju občinstva za deset minut dvignil do kakih 500 metrov. Mestna oblast napravi o tem službeno poročilo ter ga pošlje akademiji znanosti v Pariz. Ta pokliče takoj oba Montgolfiera, naj prideta v Pariz, da

opetujeta svoj poskus. Živahni Parižani so komaj pričakovali dne, ko se bo pred njihovi očmi dvignil zrakoplov. Nabrali so za nekoliko dni 10.000 frankov ter poverili Robertu, dvorničarju fizikalnih naprav, da pripravi balon za Montgolfiera. Charles, profesor fizike, je imel s tem poslom opravljati. V Parizu ni v tem času nikdo vedel, kakov plin je bil v zrakoplovu Montgolfierjev, ker tega nista hotela nikomur povedati. V službenem poročilu je bilo samo toliko povedano, da je ta plin za polovico laglji kakor zrak, ker niso znali, da je bil to samo razgret zrak. Charles se domisli, da bi bilo dobro napolniti balon z vodikom. Vodik je plin, ki je štirinajstkrat laglji kakor zrak, pa bi se tako balon moral lahko v zrak vzdigati. Ni bilo v onem času lahko pripraviti toliko vodika, kolikor ga je treba, da se napolni kaj večji balon. Ali te nepravilne premagali je Charles in 27. avgusta l. 1783 se je vzdignil v zrak na vrtu tuillerijskem prvi zrakoplov, napoljen z vodikom. Kdo

opiše radost Parižanov! 300.000 ljudi je klicalo oduševljeno, kedar se je zrakoplov za kratek čas deseterih minut vzdignil v višino 1000 metrov. Kmalu izza tega pride Štefan Montgolfier v Pariz ter spusti 19. septembra istega leta v Versaillu svoj zrakoplov z razgretim zrakom v višavo. Na balon je bil obesil kletko, v kateri je bila koza, kokoš in raca.

To so bili prvi popotniki zrakoplovu, a mogli so se pohvaliti z dobro srečo. Kedar so se vzdignili v znatne višine, padli so zopet lepo mirno na zemljo nazaj. Ta uspeh je Montgolfiera nagnil, da sestavi zrakoplov, v katerem se bodo mogli tudi ljudje vzdigniti. V to svrhu napravi on velik balon, ki je bil v primeru visok 20 metrov, a širok do 14 mtr. Na tem balonu je bila obešena galerija, na kateri so mogli bivati ljudje. Ko je bil tako balon za pot pripravljen, nastane nepravilika, ker francoska vlada ni hotela dovoliti, da človek stavi svoje življenje v nevarnost zavolj takega poskusa. Še le, ko marquis d'Arlande

jih mislečemu čitatelju ne bilo že sedaj preveč, ker sem jih našteval in omenjal brez kake posebne razvrstitve, kakor so mi ravno dohajali v spomin. Vendar upam, da pri tem svojega namena nisem zgrešil. Hotel sem namreč naštevajoč mnoge in raznovrstne dogodke pakazati, kako splošno da vre v družbi človeški, kako se maje njen obstanek in je le od danes do jutri. In najboljši dokazi za to so gotovo dejanja, dogodki, ki se vršé pred nami, katerih nikdo tajiti ne more. Tu je toraj zastoj ugovarjati, da preérno vidimo in slišimo, ker nam skoro vsak dan z novimi dogodki priča, da je vse le prebridka resnica. Seveda bi človeštvo to rado tajilo, ker mu ne ugaja; toda ali hočemo štrusu podobni biti in glavo v pesek vtakniti ter sebe slepiti rekoč: sedaj je vse dobro, mirno in varno? — Prepričati se o nevarnosti, ki prèti od brezbožnikov raznovrstnih človeški družbi, dobro spoznati sovražnike obstoječega, reda temeljito seznaniti se z načeli, ki vodijo brezverce pri njih početju, to nam bodi važna skrb, ker po nasprotnikih nam je vravnati tudi svoje delovanje! In ker je slehernemu dolžnost v ta namen delati po svojih močeh, zato bom poskušal tudi jaz v naslednjih člankih blagovoljnega čitatelja seznaniti ali bolje v njem zopet obnoviti glavna načela, ktera svetu oznanja socijalizem. Ako pa hočemo njegove težnje in zahteve umeti, vedeti nam je, da se socijalizem ni rodil slučajno, marveč da ga je provzročil liberalni kapitalizem, sedanji, najmočnejši, edini vladar vesoljnemu svetu. Treba toraj najprej spregovoriti prihodnjemu za podlago in pojasnilo o liberalnem kapitalizmu.

Grof Chambord, Henrik V.

Ko te vrstice pišemo, je že telegraf po vsem svetu raznesel žalostno vest, da je včeraj ob 7 uri in 25 minutah umrl v Frohsdorfu na Avstrijskem grof Chambord Henrik Karl, ... iz Artois, vojvoda v Bordeaux, grof Chambordski, ki je bil rojen 29. septembra 1820. Oče mu je bil vojvoda iz Berry, a mati princesinja Karolina Ferdinanda Louise iz Napolja. Očeta, vojvodo v Berry, je umoril sedlarski pomočnik Louvel iz sovraštva do kraljeve rodovine Bourbonov. Henrik bi imel podedovati krono Francoske in Navare ter je bil up hiše Bourbonov. Na Francoskem prestolu je ta čas sedel Ludovik XVIII., mlademu princu stric že po dedu, na-

sledniku Ludoviku XVIII., je bil 63 letni grof Artais, ki je francoski prestol zasedel l. 1824 pod imenom Karola X., njegov najstariši sin, ki je imel za ženo hči Ludovika XVI., vojvoda v Angoulême ni imel otrok.

Prince, ki je zagledal luč sveta 7 mesecev po smrti svojega očeta, je bil krščen l. maja l. 1821, družba legitimistov mu je tačas v dar dala kraljevo grajščino „Chambord“, po kateri se je imenoval, ker pri rojstvu so mu ime dali vojvoda v Bordeaux.

V revoluciji meseca julija 1830 se je odpovedal Karol X. prestolu na ljubo svojemu unuku; ob enem se je odpovedal vojvoda iz Angoulem svoji predpravič na korist stričniku. Vstanovili so na Francoskem tako imenovano občansko kraljestvo; starejša rodovina Bourbonov je bila pregnana iz Francoskega, mladi prince je bil vzgojevan na dvoru starega očeta v Pragi pod vplivom vojvoda iz Angoulem.

Ko je umrl Karol X. l. 1836, so se zastopniki pravnoslednega kraljestva zedinili za Henrika V., jedro kraljeve stranke je bilo in je še sedaj staro plemstvo na Francoskem, in vsa obitelj se je nastanila v Gorici. L. 1838 je umrl vojvoda Blacas, ki je zapustil premoženje mlademu princu, ki je sedaj tudi po vnanje mogel se skazati.

L. 1843, še predno je umrl vojvoda iz Angoulem, kar se je zgodilo 3. junija 1844 l., zedinile so se glave raznih legitimistiških (pravnoslednih) strank, da so se skupno poklonili; v ta namen je šel mladi vojvoda iz Bordeaux na Angleško. 16. novembra 1846 si je vzel za ženo princesinjo Marijo Therezijo Beatrico Gaetano, sestro vojvode iz Modene, Ferdinanda V., umrlega l. 1875. Zakon je bil srečen, vzgleden v vsakem obziru, a brez otrok. Njegova sestra Louise iz Parme je bila leto stareja mimo njega, a umrla je l. 1864, in trije otroci, vojvoda Robert iz Parme, vojvodinja Marjeta iz Madrida in grof Henrik Bardi so bili pri smrtni postelji svojega uca. Zbirališče obitelji je bila grajščina Frohsdorf, ki je bila po smrti vojvode iz Angoulem v posest ranjkemu.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. avgusta.

Avstrijske dežele.

Naši nemškoliberalci so že tako opešali in vse zaupanje v lastno moč zgubili, da

madjarskega ministra Tisza na pomoč kličejo, češ, naj jim on zopet do krmila pomaga. Mislimo, da ima minister Tisza že toliko modrosti, da se liberalni levici ne vsede na limance in odgovor njegov na tako abotno zahtevanje utegne le — pomilovalen nasmeh biti, ako se resnobni Tisza sploh kedaj smeja.

Zlata Praga oblekla se bo ob priliki poroda v cesarjevičevi družini v praznično obleko. Tri dni vihrale bodo zastave po javnih in privatnih poslopih; mesto bo razsvetljeno, v Tujniški farni cerkvi in v nadškofijski stolnici brale se bodo sv. maše in pele zahvalne pesmi, in na strelniskem otoku spustilo se bo toliko topičev deset minut pozneje, kolikor se bo topov sprožilo.

Česki državni in deželni poslanec gospod Neubauer odložil je mandat. Bolan na duhu podal se je v privatno zdravilišče Döbling poleg Dunaja.

Na Gorenjem Avstrijskem so imenovani novi okrajni šolski nadzorniki. Imenovani so vsi profesorji ali ravnatelji na srednjih šolah, le za okraj Freistadt je imenovan ljudski učitelj Anton Schopper v Freistadtu.

Nestevilna množica je mizarskega pomočnika v *Zagrebu*, kakor smo že poročali, na njegovem poslednjem potu — na potu v temni grob spremila. Vojaki so bili po vojašnicah za slučaj kakega nereda zbrani, a nereda ni bilo nobenega. Meščani poklonili so mu jako lepih vencev na rakev z napisom: „Meščani žrtvi 15. avgusta 1883.“

V Novi-Gradiški so madjaroni na cesarjev dan madjarsko zastavo razobesili. Ta breztaknost je Hrvate tako razkačila, da so jo raz droga strgali in navdušeno cesarju „živio“ klicali. Grof Pejačević jo je pa z vojaško častjo zopet obesiti ukazal.

Iz deželnega zbora Predavarskega.

Prevdarek za šole, ki se vzdržujejo iz deželnih prihodkov, izročil se je odboru peterih udov, ki so: Thurnherr, Kohler, Vorbank, Schneider in Berehtald. Temu odboru se je dala tudi peticija iz Dornbirn-a, da se prenaredi §. 22 postave, ki zadeva pravno razmerje učiteljev. — Poročilo deželnega odbora obsega splošen obraz vse delavnosti odborove, vzlasti kar se tiče izpeljave sklepov deželnega zbora, kolikor je bilo tega njemu izročena. Nadalje ima naznanilo deželnega namestništva, da ministerstvo pravosodja ne more kaj vkreniti o sklepih, ki zahtevajo, da se vpisani (hipotekovani) dolgovi spremené v izbrisljiva dolžna pisma, da se izvršilne obravnave hitreje vršé, da se prenaredi sodniško obravnavanje razen prepirnih stvari, in da se omeji sposobovanje za mejnice; to vprašanje gre pretresovati, kedar se ima izdati oderuška postava in se tam reševati, deloma pa se imajo obravnavati v postavodajalnih zborih, kedar pride na vrsto načrt postav za postopanje pri civilnih pravnih (Civilprocessordnung).

dokaže, da pri tem ni nevarnosti, in da se hoče tudi on v balonu vzdigniti, dovoli Ljudevit XVI., da smeta marquis d'Arlande in Pilâtre de Rozier iti z Montgolfierjevim zrakoplovom. Vzdignila sta se res v višino ter se srečno sputila za kake pol ure na nekem mestu, jedno in pol milje oddaljenem od onega, kjer sta se bila vzdignila. D'Arlande zasede takoj konja ter se vrne, da naznani srečen uspeh prve zračne plovitbe. Ljudje so bili še zbrani ter so ga pozdravili z veliko radostjo in čudenjem.

Ko je ta prva plovitba imela srečen uspeh, ne preide dolgo, pa že priredé drugo. Charles in Robert napravita velik balon, ter ga napolnita z vodikom. Duhoviti Charles se je pobrinil, da zrakoplov čim bolj vredi. Na balonu je napravil zaklopec ali ventil, ki ga je mogel po volji odpirati, da more, kedar bi bilo treba, izpuščati plin iz balona. Potem je po celem balonu razpel mrežo, na katero je obesil ladjico. Za tim je vzel saboj sidro, da

se more, kedar pride blizu zemlje, po volji usidriti. Še mnogo tega je izmislil Charles, samo da zrakoplov čim bolj upolni, tako da bi bilo čim manje nevarno z njim potovati. Vsi ti njegovi izumi se še danes pri zrakoplovu upotrebljujejo. Charles in Robert se vkreata v ta balon ter se vzdigneta v višino 600 metrov; tedaj se spustita na zemljo 9 ur daleč od Pariza. Robert skoči prvi na zemljo, ali s tem je postal zrakoplov mnogo laglji ter se takoj vzdigne s Charlesom hipoma v višino 3000 metrov, ali za četrto ure pade spet srečno na zemljo. Kedar se je zrakoplov prvi pot spustil k zemlji, bilo je ravno solnce zašlo, a ko se je drugi pot dvignil, ga je Charles videl iz one višine spet nad obzorjem, tako, da je ta dan videl dvakrat zapad solnea.

Leta 1785 odloči se Blanchard, da preide z zrakoplovom morski kanal, ki deli Francosko od Angleške. In posrečilo se mu je, dasi je imel velike neprilike na potu. Že blizu francoske obali začne se mu balon naglo spuščati,

tako da je bil v nevarnosti, da pade v morje. Zarad tega je moral Blanchard vse iz ladjice izmetati, samo da balon olahkoti. Treba je vedeti, da vsaki balon vzame sabo nekoliko vreč peska, tako imenovani balast. Ves ta pesek je bil že Blanchard izsipal, ali ni koristilo, balon je še zmirom padal. Zarad tega vrže vso hrano, knjige, kar je sabo nesel, da, celó obleko se sebe. Tako s težkim trudom doseže francosko obal ter se izkrea pri mestu Calaisu. Tú je bil lepo počesčen ter imenovan za častnega meščana. Ko je Pilâtre de Rozier slišal o Blanchardovem uspehu, sklene tudi on preploviti kanal v zrakoplovu. Nesrečen trenutek se tega domisli. Komaj se je bil vzdignil, predere se platno od balona in on pade se silne višine ter ostane na mestu mrtev ob jednom s svojim spremljevalcem Romainom. To ste bili prvi žrtvi zrakoplova. Pilâtre je bil tako navdušen za plovitbo po zraku, da je tako rekoč samo za to idejo živel, in glej, umrl je za-njo povse mlad. (Dalje prih.)

Finančno ministerstvo se je izjavilo, da se ne more ozirati na nasvete deželnega zbora, da se namreč odpravi pristojbina za nepremakljiva posestva pri dedšinah, in da se pri drugih preneskih zniža pristojbina na 1%, potem da se odpravijo pristojbine, kedar se preneso kapitali, ki so v zemljiškem posestvu založeni (investirani).

Iz Koševic, 23. avgusta. Svitli nadvojvoda Albrecht obdržava vojaške vaje v okolici Koševic, ki posnemajo napad in branitev krajev v okolici. Sovražne čete je vodil g. m. Mahalicky, branitelje pa f. m. l. grof Grüne. Ta je prijel sovražnika od Olëve na levem krilu in ga je nazaj potisnil. Razsodilna bitva je bila na Pavlovi gori, kjer je bil svitli nadvojvoda s svojim stabom. — Vaja je trajala celih pet ur in je bila končana ob 2 popoldne. Jutro se bode ves oddelek (kor) pod poveljnikom Kees bojeval zoper nasprotnika. — K oboedu so bili povabljeni vsi generali, štabni oficirji in v. č. g. škof Schuster. Ob 5 popoldne je obiskal nadvojvoda grofa Rudolfa Zichy-a. Pri slovesu je podal svitli nadvojvoda roko f. m. l. Kees-u in je izrazil, da je popolnoma zadovoljen z izurjenjem vojakov. Zvečer je bil odhod.

Vnanje države.

Podomavsko vprašanje bliža se svojemu rešenju, in se le še dotičnih ratifikacijskih določil od ruske in turške strani pričakuje. Ratifikacijska določila Avstrije, Nemčije, Francoske, Laške in Angleške so posamezni zastopniki teh vlesil že pri prezidijalni vlesili vložili. Rusko določilo je že na poti, o turškem se ne ve nič.

„Pall.-Mall. Gazette“ opomni o priliki potovanja kneza **Nikolaja iz Črnogore** starega načrta, da bi namreč knez postal gubernator v severni Albaniji. Knez bi bil torej v Črnogori neodvisen vladar, v Albaniji pa gubernator, ki je dolžan davek plačevati.

Nemški državni zbor se snide, kakor je že bilo po telegrafu naznanjeno, v sredo 29. t. m., da odobri kupčijsko pogodbo sklenjeno s španjsko vlado. Vzrok temu je, da bi pogodba, le po administrativnem potu sklenjena, ne imela pravne veljave, ako bi materialno oškodovala korist, bi državna vlada za to bila odgovorna. — Pravijo, da bode sesija prav kratka in se bode končala v dveh dneh, ako pride dovolj poslancev, da se bode moglo sklepati. Otvorjenje bode brez posebnih slovesnost.

Iz Petrograda se naznanja, da se bosta ruski cesar in cesarica in nju 4 otroci podali na pot v Kopenhagen v torek 28. t. m. Pojdejo iz Petershova na ladiji „Aleksander“ v Kronstadt in od tod na drugi „Dersjava“ v Kopenhagen; spremljalo jih bode več vojnih ladij. Med tem, ko se bodo mudili v Kopenhagen-u, bode blagoslovljena ruska cerkev, ki je bila pred kratkim časom dodelana.

Iz Francoskega. Sesija občnih svetovaleev je minula brez političnih vmesnih slučajev. To pot so ostali pri gmotnih zadevah svojih okrožij (departements), a niso prenašali sklepov na polje občne politike. Stroški okrajev, katere imajo razdeliti občni svetovalci, so se narasli od 1868 do lanskega leta na 1704 milijonov frankov. Za podporo krajev, ki ne shajajo s svojim, bode država dala pripomoči 4 milijone. Stroški so narasli zaradi grajenja šol in železnice v poslednjem času.

Iz Londona, 24. avg. „Daily News“ pravijo, da je zdaj zveza Angleške in Francoske zoper osrednje države v Evropi nemogoča, nemogoča pa je tudi zveza Angleške, Francoske in Ruske zoper Nemško, Avstrijsko in Laško. Angleška se nima kaj bati od Nemške in Avstrijske.

Izvirni dopisi.

Iz Polja, 24. avg. (Strela). Komaj je minul teden, kar sem Vam poročal o nesreči po streli na Vevčah. Enako nesrečo imam danes naznaniti in še veliko hujšo. Od vzhoda se okoli 1. ure popoldne pridrvijo črni oblaki;

močen dež vdari in brzo vdari eno za drugo grozovita strela; enkrat v jagnjet v Slapah, potem v hosto pri papirnici, in enkrat v skedenj posestnika Lampreta na Vevčah. Ta nemili „dar Božji“ je pri tej hiši veliko žalost in škodo naredil. Hlapec te hiše je ravno v skedenji konjam krmo pripravil; bil je mladeneč tih in pohleven, prav blago sree, kar vdari strela ravno tamkaj v skedenj, kjer je on bil in zvrne se mahoma mrtev na tla; vse poskušnje za oživiljenje bile so zastoj. Domači so stali v veži, skednju nasproti, videli so „ogelj Božji“, videli po tleh pasti pridnega hlapca, ali poškodovan in tudi omamljen ni bil nihče.

Toda ta žrtev za zdaj ni zadostovala. „Ogelj Božji“ tukaj tudi vžge in pogorelo je gospodarsko poslopje z vso živinsko krmo. Akoravno ni sape bilo, bila je vendar le nevarnost velika za sosednja poslopja, pa pogorelo ni nobeno. Vrlo častno se je obnašala pri vročem delu „Vevška požarna bramba iz papirnice“, ki je z veliko, izvrstno fabriško brizgalnico v prvo ozrla se na sosednja poslopja; in delala je lahko z dvema brizgalnicama, ker je bilo dovolj vode, ko je vse fabriško osobstvo prihitelo na pomoč; pridne roke delale so vstrajno in krepko, saj so že dela vajene. In tako se je, hvala Bogu in marljivim ljudem, večja nesreča odvrnila. Odvrni jo Bog tudi znanprej!

Iz idrijskih hribov, 24. avgusta. Danes pošljem v Alojzijišče nekaj cvetlic, ki se imenujejo navadno „astra montana“, botaniško ime je „Inula Hellenium“, da bi jo ondi vsadili in ako se prime ali vsaj delj časa zelena ostane, da bi jo dotični, ki se za njo zanimajo, prišli lahko pogledat prve dni septembra, ko se ondi duhovne vaje končajo. Rajnki č. g. Anton Mlakar, znani homeopat, je s tinkturo te cvetlice, ki, kakor je on rekel, po prav veliko krajih raste, na stotine ljudi ozdravil, ki so bili od kač vpičeni. Za en tak zgled tudi jaz sam vem.

Pisal je nekomu pri neki priložnosti, da je škoda, da zdravniki zdravilne moči te cvetlice zoper kačji strup ne poznajo; da, rekel je, da je ta „astra montana“ (je več te vrste cvetlic) „Inula Hellenium“ edini gotovi pripomoček zoper kačji strup. Prosil me je, da naj jo ljudem pokažem in sploh njeno zdravilno moč naznamim. Štejem si v dolžnost to storiti, zavoljo tega jo pošljem v Alojzijanski vrt na ogled, z željo, da bi jo kak botaniker dobro v „Slovenec“ popisal, in sploh, kdor kaj o njej vé, ondi naznanil.

Naj bi sl. vredništvo skušalo poizvedeti, če se je „astra montana“ v Alojziješkem vrtu prišla ali vsaj zelena ostala, in to v „Slovenec“ naznanilo.

Rajnki č. g. Anton Mlakar je to cvetlico obširno popisal v „Novicah“, mislim v letnikih 1844 do 1848, tudi v nemških medicinskih časnikih. Nekdo mi je pravil, da se ta tinktura dobi v lekarni (apoteki) v Postojni; nekdo drugi mi je pa pripovedoval, da je zdravilni moči te cvetlice on sam (g. Mlakar) na sled prišel; — znana je bila ta cvetlica kot taka ali s to zdravilno močjo zoper kačji strup že poprej, le pozabili so bili na njo. Svetovati bi bilo torej, da bi „Slovenec“ popisovanje „astre montane“ iz „Novic“ ponatisnil, kar bi občinstvu gotovo bilo v veliko korist; kajti ta cvetlica je menda tudi zoper klanje ali ščipanje po trebuhu in zoper napenjanje pri živini. Iz samega popisovanja vendar ni lahko mogoče to cvetlico dobro spoznati, ker je več drugih cvetlic njej zelo podobnih; zavoljo go-

tovosti naj bi si jo vsak, kdor jo želi poznati, prišel na Alojzijanski vrt pogledat, ako ima priložnost.

Hrvatska, 4. avgusta. (Prah velikohrvatskih teženj.) Naša deputacija, ki je šla v Ljubljano poklonit se svojemu kralju, bila je vzrok debelega prahu, v katerem so sovražniki naši zagledali sliko velikohrvatskih teženj, veleizdajstva.

Počeniš od judovske v Oseku izhajajoče „Drau“, „M. Hirap“, „Nemzet“, „P. Lloyd“ pa do „N. f. Presse“ tekmovalo je vse časnikarstvo grditi in psovati vse, kar diše in piša hrvatski. Po mnenji teh ljudi s plačanim prepričanjem je velika milost, ako jim smemo služiti za podnožje. „P. Lloyd“ nam pripušča pravico „na komando sanjariti in po notah smrčati“; prizadetje rodoljubov domovino učvrstiti in zediniti, mu je sanjariti, tirjanje starih, od kraljev podpisanih, potrjenih, priseženih pravic, mu je smrčati. „Agr. Z.“, vladna perica, ni mogla opravičene jeze naših bratov Madjarjev z vsem svojim pogovarjanjem umiriti. Vsako leto zahtevajo več davka, a vsako leto manj storé za nas, manj ko nič, to je, vsako leto gledajo, da nas pozitivno oškodijo. Kader treba, da Madjari zadovoljijo dolžnostim, tekočim iz pogodbe, nihče ne vé za Hrvatsko, le en sam mož je v Madjarski, ki natanko pozná našo zemljo, ki vsaki naši vasi posvečuje svojo pozornost, ki vé za vsako dušo in za vsacega ščetinjaka — finančni minister.

Domače novice.

(„Sokolov“ izredni občni zbor) bil je sinoči ob 8. uri, in akoravno se ni pošiljalo posebnih vabil za to zborovanje, zbralo se je čez 60 članov, ker je bila glavna točka volitev staroste. Po kratkem nagovoru podstaroste razdelé se listki in skrutinij pokazal je, da je izvoljen z 52 glasovi gospod Ignacij Valentinčič, hišni posestnik na sv. Petra cesti. Ta se s krepkim nazdravom zahvali za zaupanje in za čast ter izreče, da prevzame predsedništvo „Sokola“ z nado, da ga odbor kakor vsi člani podpirajo in vsi na to delajo, da bode društvo kakor do sedaj krepko in lepo napredovalo in v izglednem redu svoj život kazalo. Navdušen „na zdravje“! zadoni iz vseh grl. Druga točka bili so posamezni nasveti. Tu poprime gosp. Žagar besedo ter se v imenu vseh članov zahvaljuje podstarosti gosp. Srečku Nolliju, za začasno vodstvo društva v tako važnih časih in vendar s tako lepim redom in vspehom, ter želi, da bi, ker ni hotel mesta staroste sprejeti, vsaj še dalje podstarosta ostal. Vsestransko „živio“ in „nazdravje-klic“ podstarosti sledé tej besedi. Med posameznimi nasveti povdarjalo se je posebno, kako nesramno napadajo „Sokola“ naši nasprotniki in pri vsaki najmanjši nezgodi kričé, da je „Sokol“ vse zakrivil; o oni nemški gospodični, kateri je v nedeljo neki mladeneč znane trakove odtrgal, trdijo (tudi graška „Tagespošta“ itd.), da je „Sokol“ bil, pa oni mladeneč niti član „Sokola“ ni, in več takih nesramnih laži trosijo naši nemčurji med svet. Temu se vendar mora v okom priti. — Na to se odgovarja od več strani, da „Sokol“ postopa redno kakor do sedaj, in prepričali se bodo tudi naši nasprotniki, da ima „Sokol“ take člane, da se ne vsedejo na slepo nastavljene limance, ker so prostovoljno k narodnemu društvu pristopili iz domoljuba in zrele pameti ter zavedenosti. In res je lepo videti, kako naš vrli „Sokol“

napreduje. Vsem napadom in nasprotovanjem vkljub se dan za dnevom množi društvo in se vpisujejo udje, in danes ima „Sokol“ 245 članov, med njimi veliko posetnikov in volilcev; vsacega narodnjaka mora to veseliti, zato naj zaključem končno: „Na zdravje“ vrli „Sokol“, le tako naprej v blagor naše mile domovine! —

(*Hišnim gospodarjem.*) Na prošnjo ljubljanskega magistrata je c. kr. poveljništvo 3. kora v Gradci dovolilo, da tukajšnji c. kr. magazin za oskrbljevanje vojakov sme hišnim gospodarjem, kateri konci meseca za časa vaj dobodo vojake v kvartir, izposojati posteljno opravo za silo, namreč prazno slamnico, prazno blazino in volnato odejo, proti ustanovljeni odškodnini, ktera na dan za 1 slamnico znaša $\frac{16}{100}$ kr., za 1 blazino $\frac{2}{100}$ kr., za 1 poletno odejo $\frac{12}{100}$ kr., in za 1 zimsko odejo $\frac{16}{100}$ kr. — Če bodo gospodarji želeli, se bo imenovana posteljna oprava izročila vojakom, odškodnina pa kar odtegnila od povračila za kvartir.

(*„Zlagano, kakor da bi bilo iz Ljubljane telegrafovano.“*) bodemo mogli reči v očigled telegramom, ki prihajajo iz Ljubljane v dunajske liste. „Neue freie Presse“, „Deutsche Zeitung“ in drugi dunajski listi imajo telegram iz Ljubljane, kjer se med drugim pravi, nekaj posebnega je, da uradna „Laib. Ztg.“ nima preklica „Wiener Abendpost“, kar se tiče odstopa deželnega predsednika barona Winklerja. Tista depeša ima dan 23. avgusta. Uradna „Laib. Ztg.“ ima ves preklic v drugem odlomku. Ali tist, ki to telegrafuje, ni bral „Laib. Ztg.“ ali je pa laž po svetu telegrafiral. Naj bo to ali uno. — Oboje dobro označuje take dopisnike.

(*„Brenclj“ št. 16.*) ki je prišel včeraj na svitlo, ima zopet mnogo mikavnega gradiva, posebno dobro ošteje ljubljanske damice, ki nosijo črno-rudeče-rumene (zlate) trakove.

(*Za Kocijančičev spomenik*) nabralo se je do sedaj vsega vkupe 136 gl. 50 kr.

Razne reči.

— Spremembe v frančiškanski provinciji sv. Križa. V Ljubljano pride č. o. Evstahij Ozimk, Exprovincijal iz Gorice. — V Gorici je postal gvardijan č. o. Evgenij Heglar; sem še tudi pride č. o. Teofil Respet iz Tersata, in č. o. Vilibald Sever iz Pazina. — Na Tersatu je postavljen za gvardijana č. o. Feliks Podbregar; tje tudi pride P. Marijan Sirca iz Gorice. — V Novem mestu č. o. Hugolin Sattner, gvardijan; č. o. Viljem Vinčičar, učitelj na ljudski šoli; dosedaj v Nazaretu. — V Kamniku je imenovan č. o. Rajnerij Kokalj za gvardijana; semkaj tudi pride č. o. Teodorik Muren iz Nazareta. — V Nazaret sta prestavljena č. o. Romvald Jereb in Otmar Vidic; prvi iz Kamnika, drugi iz Jaske. — V Brežicah je gvardijan postavljen č. o. Efrem Turk, v Samoboru pak č. o. Albert Pintar, dosedaj gvardijan na Tersatu. — V Pazin pride za gvardijana č. o. Hugon Novljan, dosedaj gvardijan v Jaski. V Jaski pak je gvardijan č. o. Nikolaj Traven, dosihmal gvardijan v Samoboru. — V Samobor prideta č. o. Solan Nadrah iz Jaske in Kalasancij Margreitner s Klanca. — V Klanec pride č. o. Samuel Kimovec dosedaj v Samoboru.

— V provinciji č. o. kapucinov postali so gvardijani: V Lipnici o. Teofil; v Irdningu o. Fulgencij; v Knittelfeldu o. Lorenc; v Muravi o. Honorij; v Schwannbergu o. Rihard; v Krškem o. Odilo, v Celovcu o. Gregorij; v Wolfsbergu o. Gottfried; v Gorici o. Rafael. Premeščeni so med dru-

gimi č. o. Iz Irdninga o. Natanael v Knittelfeld, o. Joachim v Muravo, o. Peter v Schwannberg; iz Gorice o. Hermengild v Loko; iz Wolfsberga o. Romuald v Irdning; iz Krškega o. Luka za vikarja v Škofjo Loko; iz Murava o. Teodozij v Irdning; v Knittelfeldu ostane o. Ludvik vikar; iz Škofje Loke o. Irenej za vikarja v Celje; v Schwannbergu postane o. Bonifacij vikarij; premeščeni o. Kajoetan v Celje, o. Ambrozij v Gorico, o. Maksimilijan (vrtniši se z Misijona v Ameriki) postane tam ravnatelj III. redu in katehet.

— Pri stolni cerkvi v Trstu je imenovan starosta korarjev, vis. čast. g. Vincenc Battalja, za domscholastra, in za korarja v. č. g. Franc Unzman.

— Delavsko podporno društvo v Trstu bode jutri 26. t. m. slavilo rojstni dan svojega pokrovitelja cesarjeviča Rudolfa in ob enem tudi vesel dogodek v najvišji rodbini.

— Dunajski župan Uhl naznanil je ondotnemu magistratu, da vojaških zastopništev onih polkov, ki so se leta 1683 pri oblegi Dunaja vdeležili, ne bo k slavnosti dvestoletnice, ktera se bo po židovskem receptu skuhala. Prav je tako! Dunajski magistrat ima pa eno blamažo več.

— Iz Novega Jorka, 22. avgusta. Vihar je v jugoizhodnem kraju Minesote napravil grozne nesrečo. Mrtvih je kakih 40 oseb, a 50 ranjenih. Tretji del mesta Rochester je razdejanega. Mrtvih v mestu je več sto. Vihar je prekuenil tudi vlak na železnici, pri tem je bilo 25 oseb usmrtenih, a 45 ranjenih.

Miklošičeva slavnost!

V nedeljo 26. t. m. ob dveh popoldne je v „Narodnem domu“ v Ptui skupna pevška vaja.

Odbor

čitalničnih pevcev v Ptui.

Razglas.

Na večer tistega dne, ko se bode v stolni cerkvi svečano pela zahvalna pesem za srečni porod Nje c. k. visokosti, cesarjevičnje Štefanije, bode podpisani magistrat povodom vselega dogodjaja razsvetliti dal mestna poslopja in pričakuje, da bode vse ljubljansko stanovništvo na ist način z nova dokazalo, da je kranjske dežele stolica „pravo avstrijsko mesto.“

Mestni magistrat ljubljanski

dné 23. avgusta 1883.

Župan: Grasselli m. p.

Dunajska borza.

24. avgusta.

Papirna renta po 100 gl.	78 gl. 60	kr.
Sreberna „ „ „ „	79 „ 25	„
4% avstr. zlata „ „ „ „	99 „ 60	„
Papirna renta, davka prosta	93 „ 40	„
Ogerska zlata renta 6%	119 „ 85	„
„ „ „ 4%	88 „ 25	„
„ „ „ 5%	86 „ 85	„
Kreditne akeje	160 gl. 293	90
Akeje anglo-avstr. banke	120 gl. 109	75
„ avstr.-ogerske banke	837 „	—
„ Länderbanke	111 „	50
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	647 „	—
„ državne železnice	315 „	75
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	227 „	25
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	107 „	25
„ Ferdinandove sev.	104 „	90
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 120	25
4% „ „ „ 1860	500 „ 133	40
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 169	50
„ „ „ 1864	50 „ 169	—
Kreditne srečke	190 „ 172	50
Ljubljanske srečke	20 „ 23	50
Rudolfove srečke	10 „ 20	50
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	103 „	—
London	119 „	80
Srebro	— „	—
Ces. cekini	5 „	66
Francoski napoleond.	9 „	50
Nemške marke	58 „	40

Preselitev bukoveznice.

Vdano podpisani se visokočastiti duhovščini in slavnemu p. i. občinstvu zahvalujem za skazano mi zaupanje, ter se priporočam v daljno naročevanje. Ob enem dovoljujem si tudi naznanjati, da sem se s Kongresnega trga št. 14 preselil

na stari trg št. 24

v hišo g. E. Hohna,

ter svojo bukoveznico združil z njegovo, nad 100 let staro.

Prejemam v izdelovanje najfinejša, kakor tudi navadna dela, po najnižjih cenah. Sprejemam vsakršna dela, kakor Missale, Brevirje, molitvene knjige tudi v zalogo ali komisijon. Dalje imam tudi veliko zalogo pisalnega orodja: papirja, črnila, peres, svinčnikov itd. po zelo nizkih cenah. Zunanja naročila izvrševal bodem natanjko in kakor hitro mogoče.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Dežman,

bukovez.

Duhoven v pokoju

dobi primerno službo v Čateži pri Zaplazu. Več o tem pové cerkveno predstojništvo v Čatežu pošta Trebnje (Treffen). (1)

Naznanilo in priporočilo.

Visokočastiti duhovščini in slavnemu občinstvu sploh s tem naznanujem, da sem po smrti in oporoki svoje nepozabljive stare matere, gospé *Frančiške Šupevece*, prevzel njeno

dobro znano, čez 50 let obstoječo svečarijo,

ktero bodem vodil pod dosedanje firmo:

Fr. Šupevec.

Zahvaljeva se za vse ranjki v obilni meri skazano zaupanje, se ob enem vljudno priporočam prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu, naj me blagovolijo počastiti z mnogimi naročili, ter obetam in zagotavljam, da v **poslovanji in nizki ceni ne bode nobenega spremena.**

Pri dosedanji firmi ostanejo dosedanji zvedeni in vestni delavci, dosedanja točna postrežba, in dosedanje zanesljivo poštno in nepokvarjeno blago, kakoršnega tirjajo cerkvene postave.

V Ljubljani, 10. avgusta 1883.

(4)

Z najodličnejšim spoštovanjem

Josip Bernard, mlajši.